

Locuinti'a Redactorului:

si

Cancelari'a Redactiunii:

e in

Stra'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. z.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pro annu, — 2 galb. pro 1/2
de annu, — si 1 galb. pro 1/4 de annu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschiesu
20 cr. de linia
Unu exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, ^{27 aprile.} ^{9 maiu.} 1868.

Desbaterile casei reprezentantiloru Ungariei asupr'a proieptului de lege in caus'a greco-orientaliloru, s'au inchiaiatu in siedinti'a de asta-di. In nr. 45 publicaramu proieptulu de lege, care o. cetitorii nostri voru binevoi a-lu intregi cu amendamintele facute in decursulu desbateriloru, câte s'au primitu, si cari se vedu parte d'in raportulu dietale d'in nr. tr., parte d'im celu ce urmeza mai la vale si d'in celu ce va urmâ in nr. viit. Vedicendu iubirea fratiesca, documentata de serbi si cu acêsta ocaziune, simtîmu bucuria câ ne vedemu celu putienu intr'atât'a mantuiti de ei. — Mai amintimu d'in siedinti'a de asta-di, câ la propunerea d. Fl. Varga, comisiunea de 10, la care s'au indrumatu cererile procurorului generalu C. Ratu, impartesite in nr. tr., imputienendu-se cu unu membru (Gozsdu), se va intregi. Dlu Varga pretinse ca noulu membru sê scie bine limb'a romana, si C. Tis'a reflectâ câ la astfelu de ocaziuni, cas'a totdeun'a procede dupa cum se recere. Vomu vedè. Exemplariile de prisosu d'im nrii, in cari d. procuroru generale vede „agitare contra integritatei teritoriale etc.“ ni s'au confiscatu maî inainte.

Parlamentulu germanu vamalea desbatutu joi'a trecuta cestiunea adresei. Telegrafulu ne spune rezultatul discutiunii: adres'a fû rejectata si se primi ordinea dfilei cu 168 de voturi contra 150. Deputatul Benningsen fû raportorulu proiectului de adresa; elu accentuâ in discursulu sêu in unu modu forte respicatu ide'a fundamentale a adresei, adeca ide'a *natiunalitatii*. Minoritatea imposante de 150 de capete este unu documentu destulu de invederatu, câ, chiaru si intre referintiele de facia nefarorabili, câtu e de mare numerulu acelor-u, cari au primitu pre stindardulu loru devis'a: *unitate nationale si liberalismu*. Eca motto, sub impressiunea carui-a, mai currendu sêu mai tardiu, tota Germani'a se va intr'unî.

In Franci'a, pre langa scirile de pace si resboiu, cari se respandescu un'a dupa alt'a, atentiunea publica se ocupa mai vertosu, de alegerile noue. Resultatul acestoru alegeri va fi indreptariulu politiceii lui Napoleonu, fiindu câ pentru una actiune d'in afara elu are lipsa de unu parlamentu supusu si ascultatoriu.

In senatu s'a inceputu discutiunea a supr'a legei de pressa in 4 a lunei cur. In dui'a prîma a discutiunii s'au destinsu mai vertosu: Maupas, Ségur d' Aguesseau si Hubert Delisle. Cei doi d'antâiu au fostu tipulu adeveratu alu celoru „siete intielepti“, cari s'au luptatu in corpulu legelativu pre langa ideele invehite.

Ministeriulu anglesu se afla de facia intr'o puse-tiune forte critica si confusa. Disraeli s'a sintitu silitu de a provocâ pre Gladstone, ca acestu-a sê propuna votu de neincredere in contra lui; Gladstone, a buna sema, nu multu va asteptâ pentru a impleni dorintii'a presiedintelui de cabinetu. Insc dificultatea nu va fi delaturata prin acêst'a, ci va fi inca mai ingreunata, fiindu, câ in istoria Angliei abîe ai potè dà de unu asemene precedinte. In casulu de facia adeca, nu este numai o crise ministeriale, ci si constitutiunale, fiindu câ intreg'a teoria despre majoritatea parlamentaria este restornata, daca ministeriulu presinte, chiaru si dupa unu votu directu de neincredere, in locu de a repasi sêu de a disolve parlamentulu, aru face declaratiunea, câ pana la alegerile venitorie va remanè in oficiu.

Dieta Ungariei.

Siedinti'a casei deput. d'in 7 maiu.

(Urmare d'in nr. tr.)

Ales. Mocioni sustiene, câ prin trecerea metropoliului Atanasiu la uniune, metropoli'a romana neunita n'a incetatu de jure, ci numai de facto, propune dara, ca cuventulu „se infintieza“ sê se suplinesca prin cuventulu „se restitue.“

Maniu vorbesce in asemene sensu; regreta, câ serbi in siedinti'a de eri provocandu-se la privilegie au vrutu a-si atribui ore-care superioritate, asta-di era-si insinueza romaniloru, ca candu acesti-a ar pretinde o pusetiune separata. Maniu se invoiesce, ca sê se puna intre clausula si cuventulu „coordinata.“ (Strigate: nu ne trebuie, sê remana!)

Simonyi doresce, ca totu cetatianulu tieri sê fia egalû indreptatitu, si se mira, cum se mai pote opune cine-va egalei indreptatiri, acum candu a trecutulu tempulu privilegiiloru.

Miletics partinesce amendamentulu, pentru câ regele n'are dreptulu de a arangi ierarci'a; respun-diendu lui Borlea dîce, câ sêrbii n'au immigratu in tiera; acêst'a se pote dîce numai despre acci-a, carii au venitu cu saculu si straiti'a, serbi in se au venitu chiami de Leopoldu, pentru ca sê scota pe turei d'in tiera.

Nikolits si **Stojacskovits** vorbescu pentru amendamentu: cestu d'in urma face istoriculu ierarciei nainte de immigrarea sêrbiloru (strigâte d'in partea sêrbiloru: nu immigrare! laritate mare d'in partea celoralalti deputati). Spre a documentâ, câ regimulu ierarciu a fostu numai alu sêrbiloru, citeza done pasagie d'in cuventarea lui Siagun'a, tienuta in congressulu sêrbescu la 22 sept. 1865 in Carlovietu.

Puscariu repetiesce cele dîse de Mocioni, câ metropoli'a romana a incetatu istorice, dar nu canonic, si câ sêrbii au pusu man'a pe averile besericesci.

Babesin nu se provoca la istoria, pentru câ diet'a nu e academia sciintifica; nu e vorb'a, câ ce numire a intrebuintiatu unulu sêu altu sinodu, ci vorb'a e de esenti'a lucrului, si in asta privintia „egalû indreptatitu“ corespunde cuventulu „coordinatu.“

Mai vorbesce **Dimitrieviciu** pentru amenda-mentu.

Sig. V. Popu: Onor. casa! Am crediutu, câ dupa procesulu nostru divortialu vomu ajunge una di mare, in care ne vomu desparti cu iubire unii de altii, a thoro et mensa.

Dara vedu si esperiezu, câ acêst'a sperare s'a nimicitu. Provocarea la privilegie face a ne cutremurâ in credintia, câ ne vomu desparti unii de altii, ca frati.

Ei, onor. casa, se provoca la privilegie. Ei voiescu a negâ egalû indreptatirea; ei vinu gat'a cu totu felulu de documinte, cu totu felulu de arme, pre candu noi ne-am propusu, cânce nu vomu replica, câ nu ne vomu dimite la opumâri; dara candu i vedemu dîcundu-ne, câ am statu sub scutul loru, si am affatu refugiu la ei, sum silitu a-mi radicâ si eu graiulu si a replica cu o simpla anecdota. (Strigâri d'in tote pârtile: Sê audimu!)

A fostu odata unu tiganu, care aveâ prunci multi, d'in-tre cari unulu era de totu golu, avendu numai una legatore la grumadi. — Cine-va lu-intreba: si acêst'a este fiulu teu? Da, respunse tiganulu, acêst'a e fiulu meu adoptatu, — eu lu-imbracu. (Placere mare).

Asiè am fostu si noi cu acelu scutu sêrbescu, cu acea adoptare; asiè au imbracatu si serbi pre romani, ca tiganulu pre fiulu sêu adoptivu. (Haritate, aplause generale.)

In baserica ni-au impusu limb'a loru, in locu de episcopu romanescu au numitu episcopu sêrbescu, nici la atâf'a n'am ajunsu, câtu sê capetâmu unu preutu romanu, dar' nici de calugaru n'au primitu pre romanu, pentru câ s'au temutu, câ acusi va deveni episcopu. Cu aceste-a ni-au multiemitu, câ li-am immultitu turm'a loru. (Placere).

Privilegium est vulnus legis. N'au dara, dloru, ce se laudâ cu acele privilegie; pentru câ cine se provoca la privilegie, documenteaza, câ n'au avutu dreptu, fâra i s'au datu ce-va dreptu.

Candu au venitu serbi sub Cernovici, credeti dloru — daca-e sê incaldîmu istori'a — câ pentru ac'p'a au venitu, câ acolo li-a mersu bine? (Placere, Sgomotu) N'au venitu pentru ace'a, ci pentru câ au voitu sê scape de turci. Dreptu, câ venindu aici, asemene au trebuitu sê se apere de turci, pen-

tru câ altmintrea sfor'a turcesca i-ar' fi gadelitu prea tare la grumadi. (Aplause.)

Ce s'a intemplatu dara? Candu la, 1700 sub Atanasiu, a trecut una parte a romaniloru la unire, cu tote câ au mai remasu multi in credinti'a vechia, remanendu in Transilvani'a pana la 1812 fâra de episcopu, lucru firescu, câ au trebuitu sê merge unde-va.

Dara sê creda fratii serbi, câ mai bine ar fi facutu romanii, daca ar' fi remasu de sine si nu s'ar' fi dusu acolo: câci, repetiescu, n'au avutu nici o scutire.

Faptele suntu cunoscute, nu voiescu a le mai aminti. Acuma, candu e vorba in acesta alinea de egalitate, inca vedemu iubirea cea mare, cu care suntu câtra noi; câci in acesta alinea este vorba numai de dreptulu nostru, si totu-si ei nu vreu a ni-lu recunoace, ci se abatu in coce si'n cole, si voiescu espresiunea „coordinata“, sub care intielegu propriaminte subordinatiune. Asiè credu, câ acesta alinea espri-me chiaru, câ suntemu egalû indreptatiti, ce vomu si fi, si ce ar' fi trebuitu de multu sê fimu, (O voce: Da, inse in privintia baniloru), aici e vorba de dreptu si nu de bani, despre bani vomu vorbi la aline'a 8-a.

Partinescu testulu originale.

Trecendu cas'a la votizare se primesce testulu originalu.

Mil. Dimitrieviciu cetesce §. 3 alu proiectulu de lege.

Referintele **Ign. Kacskovics** cetesce raportulu comisiunii relativu la §. 3.

Dimitrieviciu observa, câ este de prisosu si necorecta motivarea unei legi prin provocarea la alta lege, carea si altmintrea la capetulu acelu-a-si proiectu este abrogata.

Suetozaru Mileticiu ar' fi doritu, ca guvernulu sê fie fostu propusu una lege generale relativa la confessiuni, care ar' garantâ autonomi'a si egalitatea de dreptu a toturoru confessiuniloru, atâtu facia cu statulu câtu si intre ele inse-si.

Aureliu Maniu: Scopulu acestui proiectu este ascurarea autonomiei basericeii gr. orientali. Modificatiunea nu cuprinde decâtu aceea, ce provine d'in insu-si dreptulu de autonomi'a, — Nu primesce §. 3, asiè pre cum este formulatu. Cere primirea modificatiunei.

Lud. Simonyi asiderea nu vede cu scopu motivarea legei prin una lege de mai nainte, inse d'in cauza, câ legile d'in 1848 au enunciatu separarea basericeiloru romane si sêrbesci si le-au garantatu autonomi'a, vede forte de lipsa mentiunarea acestoru legi. Doresce primirea raportului.

Colom. Tisza nu precepe caus'a pentru carea nu voiescu a intrebuintia espresiunea: „intre marginile legi.“ Doresce adoptarea testulu comisiunii centrali.

Ales. Mocioni si **Ioane Puscariu** propunu omite-rea incisului, facutu prin comisiunea centrale.

Adolfu Dobránszky partinesce modificatiunea.

S. Bónis se declara pre langa modificatiunea comisiunii centrali.

Paulu Nyáry: Cu parere de reu trebuie sê me esprimu, câ suntemu siliti a aperâ libertatea in contra loru. Candu chiaru le-amu denegâ noi libertatea, ci aru-avè detorintia de a rechiamâ garantarea deplina a libertatii religiuariie. Ei bine domniloru! (adresandu-se câtra serbi) cugetatu-ati dvostre prin ce se asecurza libertatea? Prin lege. Si ce este legea? Legea este a busu daca nu garanteza libertatea. (O! de nu s'aru abate fratii magiari neci candu de la acêsta marturisire. Cul.) Si dvostre totu-si, de câte ori vi se desbatu institutiunile religiose, ve provocati neincetatu la trecutulu, la diplome, la ordinatiunile unoru individi, fiindu câ unu principu, care nu este constitutiunale, nu e decâtu unu individû, care nu dâ neci o garantia. Me dore, câ trebuie sê marturisescu acêst'a, pentru câ, intr' adeveru, nu este lucru placutu a te luptâ cu acei-a, cari se provoca la trecutulu, si una invingere in contra loru nu ar' insemnâ neci decum triumfare, si eu credu, sê nu ascultâmu de ei, ci sê le asecurâmu libertatea in contra vointiei loru. Voteza pentru primirea §-ului, in intielesulu propunerei ministeriali.

Ign. Kacskovics partinesce proiectulu.

Svetoz. Miletics chiama atentiunea casei la impregiurarea, câ nefindu ea in numerulu recerutu prin lege, nu este capace de a decide.

Notarii numera 196 de deputati d'între 404, cari au fostu verificati, si asiè nu este majoritate absoluta.

Casa se disolvè, continuarea in diu'a urmatoria la 10 ore.

Siedintia casei deputatiloru din 8 maiu la 10 ore.

Dupa autenticarea procesului verbale d'în siedintia trecuta si dupa comunicările indatinatè — ministrulu de comèrciu Gorove presinta tratatele comerciali inchiaste in numele Maj. Sale cu Prussia si confederatiunea nordica, cu Bavaria, Württemberg'a si Baden; se roga de casa, ca sè aprobeze aceste tratate si sè treca cu vederea, cã tratatele d'în cestiune s'au inchiastu in numele Imperatului Austriei; asecurèza pre cas'a reprezentativa cã de acum nainte asemenea acte se voru face in numele regelui Ungariei.

A. Csengeri raporteza in numele comisiunei regnicolare esmisa pentru a se consultà cu deputatiunea croata in cestiunea Croatiei. Acestu raportu inse nu se referesce la conplanarea cestiunilor vitali si publice, ce au deslegatu acèst'a deputatiune, ci singuru numai la cladirea liniei calei ferate cãtra Fiume.

Dup'aceste se trece la ordinea d'ilei. Se continua desbaterea speciala a supra proiectului de lege pentru afacerile baserice gr. orient. Presiedintele voiesce a pune la votu § 3 d'în proiectu, care s'a discutatu inca eri, inse nefiindu deputatii in numeru ca sè pota aduce conclusiune, votarea s'a amanatu pre adi. Presiedintele formuleza intrebarea, dar' lui Nicolics nu-i place acèsta formulare, ci poftesce ca mai antâiu sè se votze asup'a redactiunei originali.

Al. Mocioni provocandu-se la regulamentul casei, urgeza, ca §-ulu sè se imparta si asiè sè se in temple votisarea, fiindu cã obiectiunile ce se facu d'în una parte si alt'a, se referescu numai la unele puncte a le §-ului. Totu in acestu intielesu a vorbitu si

V. Babesiù amintindu, cã d'între amendamentele, ce se referescu la redactiunea comisiunei centrale, singuru numai doue au fostu atacate. — In acèsta cestiune au cuventatu inca Halasu, Justu, Etvésiu, Branovatzchi Tisa si Bonisiu.

Presiedintele formuleza de nou intrebarea. (Se face votisare între sgomotu si confusiune mare. De acu si Ales. Mocioni voiescu a vorbi, dar nu potu veni la cuventu.) Se enuncia cã majoritatea primesce §-ulu 3 dupa redactiunea comisiunei centrale.

Se cetesce §-ulu 4. Comisiunea centrale propune, ca cuventulu „congresu“ d'în proiectulu ministeriale sè se substitue prin cuventele „sinode basericeci“ si numirea de „congresu“ sè se interpoleze numai între parentesu. Stoiacovicu si A. Nicoliciu vorbescu in contra propunerei comisiunei centrale. — Mai vorbescu Tisa, Halasu si Bonisiu. Se pune la votu §-ulu 4 si se primesce dupa redactarea comisiunei centrale sustienendu-se inse cuventulu „congresu“ d'în proiectulu guvernului.

La §. 5. se face amendamentulu urmatoriu: „conchiamaarea congresului natiunale serbescu gr. orient. ova medi-loci metropolitulu si patriarculu serbescu de la Carolvitiu.“ — Nicoliciu motiveza in scurtu acestu amendamentu; lu partenesce S. Bonisiu. Se primesce.

La §-ulu 6 comisiunea centrale a sehimbatu testulu „congresulu natiunale romanu gr. orientale“ cu cuvintele „sinodulu basericescu alu romaniloru gr. orientali.“

I. Puscariu e suprsinu de procederea comisiunei centrale, carea n'a primitu testulu originale alu proiectului ministeriale. D'în diplomele lui Uladislau, Matia si d'în legile Transilvaniei documenteaza, cã Romanii si atunci au avutu baserica natiunale. — Se mira cã comisiunea centrale numesce congresulu serbiloru „congresu natiunale“ si pre alu Romaniloru nu voiesce alu numi „natiunale.“

Lui Berzenczey i se radica pèrulu in verbulu capului audiendu cuventulu „congresu“ si poftesce ca sè nu se intrebuinteze de feliu. Apoi caletoresce prin Constantinopole si Romania de preste Carpati.

Sig. Popu dâ deslucire lui Berzenczey pentru ce se numesce Primatele Romaniei „metropolitulu Ungrovlachiei.“

B. Etvésiu primesce, ca si congresulu Romaniloru de confesiunea gr. or. sè se numesca „congresu natiunale.“

G. Ioanovicu: Insa-si dreptatea aduce cu sine, ca si congresulu basericeci romane gr. or. sè se numesca „natiunale“ precum se numesce alu serbiloru. Cerculu de activitate alu congresului fiindu statoritu prin lege, numirea lui natiunale nu pote fi in contradicere cu interesele tierci, si fiindu cã in §. de mai nainte se dîce cã congresulu mai de aproape se va conchiama prin metropolitulu respectiv, oratorele poftesce, ca sè se edica, cumca si congresulu romanu se va conchiama prin metropolitulu Romaniloru.

V. Babesiù (dupa motivele, ce s'au dîsu pan'acum, tiene de prisosu a discutà si mai departe asup'a acèstui obiectu.

Pentru sustienerea cuventului „natiunale“ au mai vorbitu Niari, b. Simoni, Maniu, Etvésiu, Cianadi si Somoghi, — contra: Székely Gergely.

Presiedintele formuleza intrebarea si majoritatea primesce epitétulu „natiunale“ si pentru congresulu Romaniloru.

Urmeza desbaterea §-ului 7.

Babesiù doresce, ca cuventulu „antâiu“, contienutu in testulu originalu, dar eliminatu de sectiuni, sè se restituesca in loculul sèu.

Min. Eötvös cere, ca cuventulu „natiunale“ stersu de comisiunea centrale, sè se puna éra-si dupa cuventulu „congresu“, cã-ci acèst'a o pretinde paritatea cu sèrbii, a càroru congresu inca se numesce natiunale. (Aprobãri; se primesce!)

Se voteza si se primescu amendoue amendamentele, a lui Babesiù si a lui Eötvös.

Urmeza §-ulu 8. La paragrafulu acèst'a s'au prezentatu mai multe amendamente; unulu prin dep. Branovatzky in sensulu urmatoriu: „Totu felulu de pretensiuni, cari se voru escã d'în infintiarea metropoliei romane, nepotendu-se acelea complanã prin congrese, respektive prin compromisulu partideloru, se voru validã nainte tribunalelui ordinariu, scutite de timbru si competintie.“ Altu amendamentu, presentantu de Manoilovics e urmatoriu: „In loculul cuvintelor: pretensiunile escate d'în despartirea ambelor metropolie“, sè se dîca: „pretensiunile escate d'în infintiarea metropoliei romane;“ mai departe in loculul cuvintelor: „tribunalulu, care se va delegã spre scopulu acèst'a de ministeriulu de justitia“ sè se puna: „tribunalulu, ce se va delegã in sensulu legii.“ Alu treile amendamentu a lui Halász suna in urmatoriu modu: „pretensiunile sè se valideze via brevi nainte tribunalelui distribuitoriu, desemnatu in art. de lege XIV. d'în fa. 1836, si art. XIII. a. 1840 si infintiatu

spre scopulu acèst'a in sensulu art. XVII. a. 1715.“ — Amendamentulu alu patrulu a lui Maniu: „Totu felulu de pretensiuni, provenitorie d'în despartirea metropoliei romane, si anume cele cari se referescu la metropoli'a intrega, sèu la episcopatele singuratece, numai in casu candu nu s'aru potè complanã prin unu compromis, incercatu de amendoue congresele prosime, — ér celelalte, cari se referescu la comune beserecesi sèu la individi sengurateci, sè se valideze indata, scutite de timbru si competintie, nainte unu consiliu de siette membri, formatu numai spre scopulu acèst'a d'în sinulu tablei regesci. In contr'a decisiuniloru si sentintieloru tribunalelui acèstui-a, de laturandu tote celelalte remedie procesuale, apelatiunea se va face numai la tabl'a septemviralã, si acolo sè se decida afara de síru pre bas'a dreptãtii si ecuitãtii.“

Branovatzky se incerca a documentã d'în resolutiunile regesci, cã cuventulu „infintiare“ mai corespondietoriu obiectului, nu se invoiesce cu tribunalelu compromis, ci pretinde trei foruri cu doue apelate.

Min. Eötvös sustiene, cã cestiunile de dreptu referitorie la averea beserecesca, la edificiu beserececi si la fundatiuni nu se mai potu decide pe calea aministrativa, ca pana acum, pentru cã atare procedura nu corespunde principiiloru constitutiunale, ci e de lipsa a infintiã unu tribunale. Tribunalele ordinariu nu sunt cu scopu pentru deslegarea acestoru cestiuni, fiindu cã pe la sedrie sunt reprezentate amendoue natiunile respektive, între cari prin atare procedura s'aru provocã numai conflicte; acèst'a e caus'a, pentru care regimulu a proiectatu unu tribunale delegatu, ca foru de antãia instantia, dela care apoi apelatiunea sè merga la tabl'a septemviralã. Mai bine aru fi, deca s'aru spune in lege apriatu, care sè fia acelu foru, d. e. câtiva membri a tablei regesci.

Halász apera amendamentulu sèu.

(Siedintia se continua)

Transilvania.

Blasiu, 9 aprile 1868.

Afaceri baserecesci.

(A se vedè Nr. 47 si 49 d'în Feder.)

Progresulu. „Cine alãtura starea presente beserececi nostre preste totu cu cea de la finea sed. 17, candu s'a urditu sant'a Uniune, cauta sè fia oru intunecatu sèu nebulu de legatu, deca elu cuteza negã inaintarea, ce a facutu in totu respectulu. Sã ce jugu gemeamu atunci, si de ce libertate ne bucurãmu asta-di? Cãte beserece de pietra aveãmu atunci si cãte acumu? In cãte scole resunã atunci limbã nostra, si in cãte resuna asta-di sub scutul beserececi? Metropolitii nostri erãu diaconii superintendintiloru calvini, protopopii nostri portatorii de lectica aloru; clerulu nostru cãtu se pote mai umilitu, decã diutu, meseru, cufundatu in nescientia, orbu conducatoriu alu orbiloru. Esta-di avemu una metropolã si trei episcopie, un'a-fia-care incungiurata de cãte unu choru splendidu de consiliari bine provediuti si asecurati pentru tote temporele, un'a-fia-care ajutata intru apostolia sa prin cleru luminatu, prin cleru, ce in majoritate multu precumpentoria si-a facutu cursurile gimnasiali si teologice in asediamente bine organizate, unii chiaru si pre la universitãti, — unu cleru preste totu provediutu cu susistintia neasemenatã mai buna, de cãtu in ainte de uniune.

Aceste si de aceste audîmu de la aperatorii ab

FOISIORA.

Poesiele lui Andreiu Muresianu

(de Ar. Densuianu).

(Urmare d'în nr. 62.)

Periodulu antãiu (1839—1843).

Poetulu se lupta in acestu periodu cu limb'a si tehnic'a poesiei. Limb'a este forte simpla, de tote d'ilele, fãra inversiuni sèu nuantie si fãra sboru poeticu. Atãtu limb'a cãtu si ideile si imaginile sunt cautate fara succesu. Totu atãtu de simpla este si tehnic'a. Metrulu este, cu pucine exceptiuni, celu popularu trochaicu de 7. 8. silabe; singura concessiunea rime este cea artificiosa. Confectiunea metrului este tardã si anevoiosa.

Directiunea in alegerea obiectelor (sèu a subiectelor dupa terminologia franceza) este nesigura, ba se pote dice, cã nu este inca nici o directiune. Obiectele le afla cu anevoia, ér candu le afla, sunt de tote d'ilele, si i lipsescu ideile d'a le potè desvoltã, i lipsescu totu odata si entusiasmulu, aceea imbetare de amorulu, ce trebue sè-lu aiba pentru obiectu fia elu chiaru unu sentimentu propriu, fãra de care nu esista poesia, si fãra care obiectulu celu mai alesu, celu mai poeticu nu succedè, sèu numai forte palidu. Sorgentiù, d'în care poetulu iè in acèst'a epoca materiale sale, suntu amorulu si desgustarea de lume, si chiar' de vietia. — In vanu! poetulu nu este inamorat, nu jace sub potera amorului, si astu-feliu nu cunosce nici dulcele, dar' nici amarulu lui. Ori unde se incer-

ca a esprime sentieraintele de amoru, esiteza, abia afla cuvinte, si in fine se perde in alte idei, pare cã-si uita. — Mi vine alu asemenã cu unu riulectiu care curge, curge, dar' d'în ce mai languedu, si in fine se perde in nesipu. Totu ce esprima poetulu in acèst'a materia nu provine d'în pasiune, d'în sentimentu, si situatiunile nu au nimicu comunu cu poetulu, de suntu cugetate sèu imaginate, ér imaginarea nu este idealizata. Pentru aceea nici nu atingu anim'a intru nimicu, fora defileza numai, asiã dicundu, pe dinaintea mintei, impingandu-se succesivu ideile un'a pe alt'a, si in fine disparendu tote fara a lasã o impresiune.

„Nu se pote“ si „O plimbare la luna“ confirma deplinu cele ce am spusu. Aceste doue piese trateza mai inadinsu amorulu, dar' nu aflãnu in ele nici o schinteia de amoru, cumu trebue sè fia amorulu, si cumu nu pote fi altu feliu. In pies'a cea d'antãiu chiar' inceputulu cu „Cugetam u odiniora“ este cu totul prosaicu, pentru-cã omulu in amoru nu cugeta nici odata, fora arde de doru, se teme si sperenza.

Pe candu seriã si publicã poetulu nostru acetea, unu omu, care scie ce va sè dîca si ce este poesia nu potã sè-si face sperantia de elu, deca nu cumva saracia literaturiei nostre pe atunci ar' fi justificatu sperantielo puse in nisce inceputuri atãtu de primitive.

Acèsta impregiurare cu atãtu este mai caracteristica, cu cãtu scim, cã mai nu se afla poetu de ce-va renume, care sè nu fia tratatu amorulu cu unu succesu ore-care-va.

Cãte am dîsu pana acuma se potu aplicã cu deplina valoare si la poesiele alu caroru subiectu este mai multu sèu mai

pucinu desgustarea de lume si de vietia. Ci aci, ca si in amaru, totulu este o reflexiune rece, o situatiune nejustificata, si mica d'în realitate, si cu sentimentu, pentru aceea si rezultatulu este totu aceel'a-si: recela si platiitudine. O singura exceptiune se paru a face momentele in care s'a nascutu piesa „Asiã mi-a fostu ursita.“ Aici si-are si anim'a partesa, dar' numai momentan.

Situatiunea nu este trecuta si contopita in subiectu, este numai identificata prin reflexiune ér' nu prin sentimentu. Pentru aceea nefericirea poetului nu este motivata. Elu plange pentru cã si-a propusu, si voiesce sè planga, ér' nu pentru-cã trobuie, si nu pote altu-feliu.

Pies'a de sub IX intitulata „Resunetu“ trateza unu obiectu deosebitu, adeca intolerantia confesiunale. Fara indoieia, poetulu are aici unu fondu reale, in totu intielesulu cuventului. O eroare esentiale este in acèsta piesa, cã ea injura, in locu de a mustrã!

„Pasere galbena 'n ciocu“ este poesia populara, precum ne spune insu-si poetulu in „Foi'a pentru minte“ etc. Nr. 63 d'în 1842; vedi si V. Alesandri in Poesiele popularie edita d'în 1867 pag. 373. Tiparirea acèstei piese între celelalte poesie se va potè justificã prin aceea, cã poetulu inca va fi adu usu unele strofe.

Periodulu alu doilea (1843—1848.)

Poetulu a aflatu calea ce i-a fostu destinata. Elu lasa amorulu d'o parte, — s'a convinsu, cã nu este terenulu lui, si nici lu-mai atinge vr'e data. Elu incepe a cantã sortea u-

solutismului episcopale. Si multi omeni se voru amagi prin argumentarea lor, cu atatu mai usioru, ca omenii voiescu si dorescu progresulu: apoi cunoscutu e ca omulu a dese ori ia de realitate doririle sale, ce santu inca numai in embrionu, — era candu nice macaru atata a pornela nu este pentru d'insele, de nu ratecesce diu'a, totu se insiela elu de multe ori noptea, viseza, si bucuri'a provenita de aci cate pre unulu asie-lu confunda, in catu demaneti'a numai cu atentie mare pote destinge, ore vediut'a realitate, ori numai visu insielatosu.

Deci pentru-ca unii santu incantati de starea beserecei nostre, nu urmeza, ca ace'a se fia intru adevera incantatoria. Pentru ca se dau omeni, ce lauda progresulu beserecei nostre, nu urmeza, ca ea in faptu se fia inaintatu multu.

Ci se ne uitamu pre unu minutu in faci'a beserecei nostre, precumu ni e cunoscuta, se judecamu apoi dupa autopsia, ore inaintatu-a multu ori numai putina? Si deca amu inaintatu, multu pucinu, se judecamu cari au fostu causele acelei inaintari? ore uniunea ajutat'a progresulu seu l'a impedeatu?

Ori-ci-ne va concede bucurosu, ca uniunea a miedilocitu atingerea romaniloru traianiani de sinulu mamei loru naturali, a Romei betrane; ca prin aceta atingere s'a redescaptatu instinte amorfite, s'au aprinsu sentieminte, au reinviatu suveniru mai de totu confundate in abisulu uitarii. Anim'a romana a trasaritu la revederea monumentelor, ce ne lega de pamentulu Italiei si pana astadi respandescu a supra-ne radia d'in glori'a celui mai ilustru intre poporele pamentului. Sbaterile ei, o data pornite in centrulu Daciei, curendu s'au propagatu pana la Tis'a si pana la mare?

Cine ar' fi, care se nege aceta, cine ar' fi, care se traga la indoiea marele servitiu, ce uniunea prin episcopii, basilii si scolele blasiane*) a facutu redescaptarii si culturile nationali romane?

Si deca tota lumea l'ar' nega, eiu totu ar' remane neatinsu, pertru-ca este adeveru, ca lumin'a sorelui, si adeverulu remane in veci, chiaru si deca tota lumea l'ar' fi ignorandu.

Nu disputamu noi dara inaintarea natiunei nostre de unu seclu si mai bine. Nu dicemu, ca besereca nostra intru tote s'ar fi aflandu astadi mai reu, de catu in temporele de mai inainte. D'in contra marturisimu cu placere, ca intru unele a facutu progresu frumusiulu.

Marturisimu si ace'a, ca uniunea forte multu a ajutat besereca si natiunea nostra intru anevoios'a opera a progresarii.

Inse ace'a negamu cu totulu, ca progresulu nostru ar' fi de a se deriuu numai si numai d'intru unime. Au cele alalte confesiuni de locu nu au sporitu? Si ca se nu imprumutam eemple de la altii,

*) Cu mare sfiela amintiramu aci de blasiani si orari merite ale lor, pentru-ca astadi e la ordinea d'ilei a triga a supr'a Blasiului si a-lu defaima in totu modulu politicosu. Magiarii-i arunca, ca este instrumentulu absolutismului, inimicu juratu alu progresului si constitutiunei, — oradani, ca este prea liberalu, cercatoriu de aur'a poporele si contrariu absolutismului episcopale, — nunciatur'a d'in Viena-lu infrunta, ca e prea schismaticu, — Valentinu de la Reformalu-cara, ca e prea popistasiu, — unii imputa crescantiloru d'intr'insulu, ca aru fi prea imbuiband tinerimea cu idei liberale, — altii vinu in Concordia, se spuna la lume, ca tinerimea in Blasiu nu invetia, de catu despotismu, ura etc. Dupa tote aceste Blasiulu, se nu scia, ce-i este detori'a, ar' apeta voia de a rog pre bunulu Ddieu, se-lu ia de pre faci'a pamentului, si se-lu mute in sinulu seu spre a gusta o data d'in starea ace'a Blasiului de totu necunoscuta, la care lumea-i dice „pace.“ Nota aut.

mei sale. Aceta este cord'a principale de aici incolo. De ce inse sortea natiunei este forte amara, poetulu pe totu pamentu se coprinde d'o dorere, d'o desgustare de lume.

Nu e destulu atatu, elu despereza chiar' de binele, de care-i obiectulu seu, de predilectiune. In acestu sfasiatioriu pamentu elu introba pe inaltulu guvernatoru alu universitatii:

Dece nu faci o domne, minuni ca si n pustia,
Cu popululu Judeci, prin Moise Omulu seu!
Se scoti d'in jugu p'o ginte, ce geme in sclavia,
Cerulendu intre suspine, s'o scapi d'atata reu!

Aceta desperare cu atatu lu-apasa mai tare, ca-ci vede, ca generatiunea presente nu areta potere, nu areta zelul d'a se scuti de sub pulberea in care este aruncata, si a se scuti la o pusetiune demna de unu poporu.

Dormiti, dormiti in pace, voi, umbre d'in morminte,
A vostre suveniru, ce santu ni le-ati pastratu,
Santu limb'a si relegea, er' zelulu celu ferbinte,
Ce-aveati spre genulu vostru, in voia'sa mormentatu!
Facies de voi umbre, ca lege nu ve lasa,
Se revedeti apusii nepoti de pre pamentu,
Ca-ci altfelu tirani'a si jugulu ce-i apasa.
De locu v'aru reimpinge in sarbedulu mormentu.

Totu d'aici se vede, ca poetulu nu traesce nici in prezentu, nici in viitoriu, fara in trecutu.

Elu maresce unu tempu, la care nu ne mai potemu intra sub nici o consideratiune. Decaderea natiunei nu este

cari au fostu mai favoriti de sorte, de catu noi: se cautamu numai la clerulu orientale d'in Ardealu.

Afa-se clerulu orientale, ortodocsu d'in Ardealu si parti, totu unde era in d'ilele craiului Apafi? Metropolitanulu ortodocsu mai este obiectu de batjocura si tortura brutale ca metropolitanulu Sav'a? Santu mai multu ca 20 ani, de candu clerulu ortodocsu gusta si elu ore care libertate, si intru acestu tempu scurtuti a facutu progresu, de care noi ne bucuramu, era laudatorii si glorificatorii progresarii nostre se sparia, si nu fara cuventu, ca progresulu acela e giganticu in alaturare cu alu ori-caru cleru unitu, fia macaru si a celui de la Orade, pre care asi frumosu-lu vediuramu laudatu in colonele aceste.

Ci bine se fimu intielesi, nu dicemu, ca ortodocsii nostri aru fi standu pre unu fuscelu mai inaltu de cultura si bunastare materiale, de catu oradani. Ci afirmamu numai, ca progresulu facutu de ei in tempulu mai recente e multu mai mare, ca celu facutu de uniti, chiaru si deca d'in uniti vomu cautu numai la acei-a, ce in ce'a ce privesce starea materiale, se afla mai bine, adeca la oradani. Sustienendu aceta notamu cu placere simptomele de progresu, romanismu, ce se manifesta in partile Oradii; cum si ace'a, ce este cunoscutu la tota lumea, ca nu ultramontanii santu sustienetorii si propagatorii d'insulu.

Spiritulu tempului a fostu, care a dusu pre romanii uniti inainte, er' nesulu cu Rom'a si imbunatatirile materiale, ce au provenitu de aci pentru clerulu nostru numai au ajutat si intetit progresulu intru unele si pana la unu tempu, intru care prendiendu a semti omenii nostri maestrele ultramontanismului, incepura a fi cu recela, neincredere si a se teme de uniune, ca si de una, ce in locu de salute ar' fi amenintandu a versa pericle preste capetele celoru, ce o au imbraciatu.

D'in tempulu acestu-a uniunea incepe a nu fi mai multu ce'a ce fusese. . . Ci se ne reitorcemu la firulu inceputu.

Negamu si ace'a, cumu ca uniunea nu s'ar fi pututu si nu s'ar fi caditu se ie cu totulu alta dereptiune intru desvoltarea sa.

Negamu simplamente, cumu ca delaturarea sinodelor si sugrumarea libertatii beserecei ar fi fostu necesaria pentru sustinerea s. uniunii si pentru acastigarea celui bietu de sporiu, ce amu facutu.

Si facia cu aceste afirmamu, ca pre langa desvoltarea vietii sinodali, pre tota line'a de la Klein si pana la Siulutiu, besereca ar fi sporitu neasemenatu mai multu, numerulu credintiosiloru in locu de a scade s'ar fi inmultitu, averea ei ar' fi crescutu indieciu, libertatile ei si ale credintiosiloru s'aru fi regulatu, clerulu s'ar' fi scutitu de arbitrariulu episcopiloru, cari dorere! de multe ori lu trateza ca pre una ceta de sierbitori ai loru.

Tote aceste le dicemu, fara se aducemu pentru dinsele probamente. Aceta facemu, pentru-ca stim'a catra o. p. alu acestei foie ne impedece de la argumentari pentru a demustra lucruri, ce santu chiare, ca si lumin'a sorelui. —

Se resumamu:

Nesuntiele ultramontaniloru de a nemici dati-nele si asiediamintele beserecei nostre au stricatu forte multu beserecei unite, ultramontani si iesuiti mai popistasi, de catu pap'a santu si in sinulu beserecei nostre, — acesti iesuiti cu barbe si impulpa a ne nemici sinodele pentru totu deaun'a si a ne baga sub jugulu absolutismului episcopale, — prin carele d'in urma esistentia beserecei nostre se pericliteza. Este cene-va fiu credentiosu alu acestei

vin'a generatiunei. Injuri'a temporiloru, tirani'a asociata a poporeloru conlocuitoire si confinie, invidia, ur'a eredita asupr'a unoru fii ai celui populu, care a pusu sub petiore tota lumea, si a infrantu d'atate-a ori cerbicea barbariloru — eta ce ne-au imbrancitu pe noi!

Daca poetulu vede in adeveru generatiunea decadiuta, decaderea n'a causat'o aceea generatiune, ca-ci ea a eredit'o de la parintii sei. Fara indoiea santu mai culpabili parintii, cari suferu a se calca in pulbere, decatu fii, cari au ereditu, au nascutu, si au crescutu in pulbere, ca-ci este imposibilu a o scutura deodata.

Aceta o recunosce si poetulu candu dice.

Esti voi umbre morte, eroii ginte mele:
Se dati dovedi la lume, ce-atatu v'a innegrutu!
Strigati in gur'a mare, ca voi atate-a rele,
Ce cerca stranepotii nu v'ati vinovatitu.

Mai caracteristicu este acestu periodu in reportulu limbii si alu tehnicei poesiei.

Poetulu numai este nevoitu a afla antaiu ideile, apoi a cautu dupa vestiminte, dupa limba, ca se le imbrace, precumu trebuia se faca in periodulu primu. Procesulu intre ideia si materia nu mai este separat. Limb'a nu succede ideei. Ambele nascu d'odata incorporate, incarnate un'a cu alt'a. Tehnic'a inca este fipsata. Precum ideile santu grave, asemenea este si metrulu. Poetulu d'aici incotu numai candu si candu mai ese d'in versulu jambicu de 13—14 petiore, care a noi tiene loculu esametului grecu-latinu.

basereci si alu natiunei, luere pentru frangerea nesuntielor dușmane baserecei si natiunei nostre; luere pentru reactivarea sinodeloru protopopesi si episcopesci; luere pentru dereptate de alegera parochiloru si alu episcopiloru; luere pentru curatrea strainismiloru apusani, ce inimicii nostri seculari seu nise egoisti devotati cu totulu si-ei au intrudusu spre stricarea nostra. m. m.

Copiele Plenipotintieloru,

alaturate la petitiunea Romaniloru transilvani, sustenuta Maiestatei Sale imp. reg. in 30. dec. 1866.

XXV. Plenipotintia.

Data in Desiu, 28 octovre, 1866.

Suscrisi: Gabrielu Buzura, m. p. nobilu de Holtmezö si propr. in Bl Poiana si in mai multe comune, Andreiu Palimetu, m. p. parocu gr. c. in Caticanu si propr. in Salathiu, Petru Contisiu, m. p. docinte si propr. in Blanche Pojana, Teodoru Busticu, m. p. propr. in Captianu, Basiliu Sinteu, m. p. docinte in Deesiu, Vasiliu Casa, m. p. protopopu in Chetieu si propr., Nicolau Boldonu, m. p. docinte si propr. in Chetieu, Atanasiu Girau, m. p. propr. in Magura, Ioane Bohetielu, m. p. notariu si propr. in Magura, Ioane Romanu, m. p. propr. in Magura, Alesandru Hosu, m. p. nobilu d'in Glodu si propr. la mai multe comune. Gabriele Barbulu, m. p. nobilu si parocu gr. c. in N. Borsa si propr. in mai multe Comune, Petru Rednicu, m. p. cantoru si propr. in Glodu, Teodoru Rednicu, m. p. nobilu si propr. in Glodu, Ioanu Hosu, m. p. propr. in mai multe comune, Iosifu Vajda, m. p. propr. in Glodu, Dimitriu Rednicu, m. p. d'in Glodu, Constantin Oniga, m. p. propr. in Magura. si docinte in Soosmezö, Ioane Bode, m. p. parocu gr. c. in Dealu-mare si propr. in Lapusulu ungurescu, Ioane Rednicu, m. p. notariu si proprietariu, Vasiliu Coruliu, m. p. nobilu, cantoru si propr. in Deesiu, Vasiliu Andreiu, m. p. parocu si propr. in Corueni, Georgiu Cristea, m. p. notariu si propr. in Corueni. Vasiliu Goronu, m. p. propr. Ionu Burubu, m. p. propr. in Bl. Poiana, Alesiu Nemesiu, m. p. parocu si propr. in P. Capelnasiu. (26.)

XXVI. Plenipotintia.

Data in Turd'a, 3 noemvre 1866.

Iacobu Lugosianu, m. p. parocu si v. protop. rom. d'in Turd'a, Ioane Munteanu, m. p. parocu in Sacelu, Ioanu Immie, m. p. curatoru gr. c. d'in Filia de diosu, Ioane Romanianu, m. p. parocu gr. c. in Sandu, Nicolae Vana, m. p. cantoru in Sandu, Stefanu Potosianu, m. p., Atanasiu Abrudanu m. p., Vasiliu Nironoiu, m. p., Vasiliu Gaja, m. p., Teodoru Rusu, m. p. Alesandru Balintu, m. p. parocu gr. c. in Santu-Martinulu de josu, Teodoru Papu, m. p. parocu gr. c. d'in Micusiu, Nicolau Papu, m. p. parocu in Copandu, Samuilu Vana, m. p. cantoru in Copandu, Iosifu Florianu, m. p. docinte in Turu si Comitigu, Alesandru Popa, m. p. docinte in Micusiu, Stefanu Porutiu, m. p. parocu gr. c. d'in P. Cianu, Nicolau Popu, m. p. paroca in Comitigu, Lazaru Brumariu, m. p. curatoru, Petru Ratiu m. p. parocu gr. c. in Tard'a Vechia, Georgiu Mezei, m. p. docinte gr. c. in Turd'a vechia, Dimitriu Ratiu, m. p. propr. in Turd'a vechia, Leonu Baritiu, m. p. propr. si negociatoriu, Stefanu Ratiu, m. p. propr. in Turd'a vechia, Ioane Farcasianu, m. p. docinte in Hasdate, Titu Pancasianu, m. p. par. gr. c. in Hasdate, Georgiu Porutiu, m. p. proprietariu, Augustinu Porutiu, m. p. doc., Ioanu Porutiu, m. p. cantoru, Ioanu Fraltanu, propr. Joane Vana m. p. teologu abs., Vasiliu Pinte, m. p. par. gr. c. d'in Rachisiulu romanu, Masimu Popu, m. p. doc. in Petridulu de susu, Ioane Rusu, m. p. par. gr. c. in Lita Romana, Ioane Olteanu, m. p. doc. in Lit'a Romana, Simione Ilia, m. p. notariu, Petru Vlasa, m. p. Uj Tordai Májer Damianu, m. p. kereskedö. (38.)

In acestu periodu se distingu „Glasulu unui Romanu“, si „O privire de pre Carpati.“ Aceste piese esprima ideile fundamentali d'in acestu periodu, er' celelalte santu numai variatiune asupr'a lor, seu uvertura, cum se dice in musica. In cea d'antaiu, — dupa o apostrofa plina de amaritiune, ca ore cine conduce destinela omenimei? Cum se intimpla, de creatoriulu scie de miscarea unui verme; er' despre luptele si nevoile unui populu nu se scie de unde provinu? Se pote, si este dreptu, ca nepotii se suferu pentru peccatele strabuniloru? — se adreseza la umbrele d'in mormente, se se scole si se se dechiare, ca ele n'au facutu atate rele ca fii lor se merite o asi certare amara. Provoaca muntii si locurile unde s'au castigatu invingeri, se spuna daca n'au fostu romanii acei'a cari le-au castigatu, daca cei mai mari eroi, ca Corvinu, n'au fostu romani. D'in aceste apoi deduce, ca romanulu nu pote se piera nice odata.

Aceta piesa este inspirata de vertutea romana d'in trecut, si de sperantia in viitorulu romaniloru.

D'in contra a dou'a piesa este vocea desparata a Casandrei, cum dice insu-si poetulu, d'in fericire inse cu aceea deosebire, ca temerile Casandrei s'au realizatu, er' ale poetului nostru, patru ani mai tardiu, s'au intorsu chiaru in contrariu, in bine. Genulu Romei nu a apasu, elu a reinviatu!

(Va urma.)

XXVII. Plenipotintia.

Data in N. St. Iacobu, 28 octovre 1866.

Georgiu Lazaru, m. p. v protopopu, Petru Ales. Vlasa m. p. parocu gr. c. in Ar. Gyeres, Basiliu Caputianu, m. p. docinte in Ar. Gyeres, Basiliu Campeanu, m. p. economu, Iosifu Coltoru, m. p. parocu gr. c. in Ar. Luna, Constantinu Sodinu, m. p. docinte in Ar. Luna, Nicolau Tamasiu, m. p. parocu gr. c. in Grindu, Ioane Popu, m. p. cantoru, Alesandru Juliu m. p., Ioane Julianu cant. si doc. Ioane Suci, m. p. parocu gr. c. in Chetia, Ioane Pecurariu, m. p. docinte, Demetrie Pecurariu, m. p. economu, Iacobu Germanu, m. p. parocu gr. r. in M. Chetia, Teolilu Popu, m. p. parocu gr. in Hodorau, Basiliu Popu, m. p. jude, Georgiu Germanu, m. p. parocu gr. c. in Gr. Cristuru, Ioanu Nagiu, m. p. notariu, Demetrie Petricasiu, m. p. parocu gr. c. in Sacraiu, Ioane Moga, m. p. parocu Irthiu, Pantilimonu Bucuru, proprietariu, Macarie Serbu, m. p. in Irthilu de diosu, Michaelu Vlasa, parocu gr. c. in Cocou, Ioane Cenariu, m. p. notariu in Cocou, Nicolae Deacu m. p. parocu, gr. c. in M. Tohatu, Nicolau Moldovanu, m. p. parocu in gr. c. in Ciudiu, Simeonu Mauritiu, m. p. notariu in Ciudiu, Georgiu Vlasa m. p., propr., Iosifu Vlasa, m. p. propr., Georgiu Farca, m. p. par. gr. res. in Ciudiu, Artemie Lupanu, m. p. propr., Georgiu Vlasa, m. p. juristu abs., Stefanu Nimatiu m. p. propr. (33.)

XXVIII. Plenipotintia.

Data in Tirimia mare in 22 octobre 1866.

Gabrielu Fogarasiu, m. p. protop., Isaia Moldovanu, m. p., Georgiu Raduti, m. p., Stefanu Faustulu, m. p., Nicolau Popescu, m. p., Nicolau Popoviciu, m. p., Ioane Popu, m. p., Filonu Popu, m. p., Arimbu Popu, m. p., Stefanu Utia, m. p., Georgiu Honch, m. p., Vasilie Geraru, m. p., Daniann Amtriu, m. p., Ioanu Rogosanu, m. p., Georgiu Popu, m. p., Vasilie Tocaciu, m. p. Michaila Siuteu, m. p. (17.)

Noutati Straine.

FRANCA. Comisiunea bugetaria a corpului legelativu si-a inchiaiatu discutiunile; rezultatul lor nu e pre favorabilu pentru regimu, ca-cu comisiunea pretinde, ca statulu efectivu alu armatei se reduca cu 50,000 ostasi; afara de acest'a se sterga diece milioane d'in sum'a p eliminata pentru edificarea cetatiloru, si se se refusa urcarea soldului oficiariloru cu 9/10 milioane. De alta parte comisiunea nu voiesce a vota pentru lucrarile publice o suma mai mare, de catu in anii trecuti, ci proipecteaza, ca spre scopulu acesta se se edee 30-40 milioane de asemnatiuni tesaurariale pana la sum'a de cinci sute de milioane. — Pentru reducerea detoriei pendinti de statu, care face 1100 milioane, comisiunea cere, se se intrebuintieza fundurile caseloru de pastrare, si anume rent'a de optu milioane, a casei pentru dotatiunea armatei, preste totu dara una capitalu de 180 milioane, si atunci imprumutulu intentiunatu s'aru potè restringe la 460 milioane. Conclusele acestea ale comisiunii bugetarie, afara de insemnatarea finantiaria, sunt forte ponderose si in privinti'a politica, ca-cu re-

ducundu spesele pentru militia, dau sucursu la mai multe intreprinderi de folosu publicu si inaugureza cr'a paci.

Regimulu a datu dovada noua, cum esplica elu libertatea alegeriloru. Deputatulu opusetiunалу d'in despartimentulu Dordogne a cerutu de la prefeptulu acelu despartimentu concessiunea, pentru a tienè adunari cu alegatorii partidei sale; prefeptulu se adreseza catra ministru, si facestu-a opresse tienerea de adunari. Asiè abuzeza regimulu cu sufragiulu universalu, si dupa ce a compusu in modulu acestu-a o camera flesibila, apoi cutedia a afirmà ca acea camera dà espresiunea fidela dorintieloru tiei. Alta proba de iubirea intima a regimulu catra libertate e procedur'a fatia cu Lemonnier, care voià a tienè prelegeri sciintifice publice, dar nu i-s'a concesu, pentru ca femeia lui Lemonnier e fundatori'a scoleloru libere de fete, si ca atare forte reu vediuta la clericali, acesti-a inse trebuie crutiati, ca-cu, pre cum e de comunu cunoscutu clericali sunt propt'a cea mai puternica a guvernulu; acest'a o scimusi noi romanii d'in propri'a esperiintia cu clericali nostri, columnele cele mai incredintiate ale ori car uiregimu.

MUNTENEGRU. In diu'a floriloru candu se serba si in Serbi'a liberarea tiei prin Milos Obrenovicu, se tienè si langa Cetinje o scupstina (adunare) extraordinaria. Principele Nicolau invità la adunarea acest'a constituanta pre toti senatorii, vodii, serdarii si capitanii. Elu deschise scupstina prin o cuventare scurta, dar marcata, dandu espresiune sentiminteloru sale, ce le nutresce pentru principatulu Serbiei, face atenti pre reprezentantii natiunei, ca bravur'a si armele nu-su factorii singuri, cari sustienu unu statulu ci e de lipsa-si o administratiune buna, si guvernare corespondietoria. Dupa cuventarea principelui se denumè — presiedinte si vicepresiedinte la senatu. Dupa acest'a se clasificara bunurile statulu in doue parti. Bunurile lumesci se voru manipula prin unu comitetu compusu d'in 3 persone destinsse, era celea basericesci prin mitropolitulu. Diregerea trebiloru interne se incredintia senatulu, si numai in celea externe va dispune principele.

Varietati.

*(Transilvania) foi'a Asociatiunei trane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu in nrulu 10 impartesiesce urmatorii articli interesanti: Despre istoria Transilvaniei dupa. C. E. Mico (II), comerciulu anticu si modernu (continuuare, una epistola in limb'a latina a lui Petru Maioru catra dr. Vasilie Popu, conspectu despre cartile daruite de Ministriulu culteloru si instructiunii publice in Romani'a de preste Carpati, Asociatiunei transilvane (la nru 51 tom.), catu-vata date despre academi'a magiara; o epistola privata a dlui G. Baritiu catra redactiunile „Amvonului“ si „Familiei“, nr. 164 si 171—1867 d'in protocoalele siedintieloru extraordinarie a le comitetulu asoc. trans. rom., si mormentele antice romane descoperite la Bud'a.

*(Asasinatu.) In Mezzolombardo se intempla urmatoriu casu infortoriu: Unu olariu cu numele Albinus, etate de 43 ani, si parinte la 7 prunci, a locuitu in casa a merciantelui Iosifu Z. Olariulu saracu, remanendu in restantia cu ce-va d'in tributulu casei, fu inactiunatu si in urmasintintei aduse de tribunalulu era a i se vinde mobilele. Merciantele cu soci'a sa nu erau a casa, numai feta loru Felis, de 21 de ani, maritata si mam'a unui copilu de 3 m. Teneera neveta voi a esi la strada, candu trecea inse pe curte se apropià de d'in-sa Albinus si o rogà ca se nu vendiarea mobileloru. Nevesta respunde, ca ea nu-este domnia casei, de la ea nu depinde acest'a si schimbandu inca cãstacuvinte ajunsera ambii la porta. Aici A. disse catra ea „Si tr'adeveru nu esti in stare a opri vendiarea mobileloru“ la momentulu acelu scose unu pumnariu si lu infipse in peptu inocintei nevete. Muierea inundanta de sange strigà „Dormoriu“ si-si acoperi ran'a cu man'a. Olariulu inse a infipse pumnartulu abie scosu si a duoa ora totu in acelu-si locu ramdu-i cumplitu si man'a cu care se aporà si impededà curgesangelui, si dupa ce i mai dedù o impunsatura fugi. Nevesta inspaimantata si invelita in sange a mersu pana in struitur'a I-a a casei, unde in urmarea strigarei, venira ajutoriu mai multu omeni.

*(O predica curiosa.) Impartesimu dupa f., Wanda unu casu caractericu despre armele cu care se lupta ptimea rom. cat. D'in o comuna d'in decanatul Freiwaldauului se scrie urmatorii scire: Unu capelanu de acolo a conatnatu cu predicatiunea sa tienuta in 29 martiu o indignatiune generale, atacandu fara crutiare barbatii de statu ai Teulaitaniei, dochiarandu-i de demoralisatori ai poporulu. Nu fi inse de prisosu a cità cate-va pasuri d'in predic'a menata. Èta dara ce dice d. capel. „Despre tiiitoriloru leges au sucosu a aduce la carm'a statulu atari persone, cari neni o lege, si ca satanu se grabescu catra iadu, findu cãsonesele acestea dau atari legi, in intielesulu carora d. se omori prunculu seu nelegiuitu, fara de a fi inchisu. O mure in se casarita legalminte pentru ataru casu va fi trasa la cesu. Caus'a acesti-a anomalie — continua predicatorulu sunteti voi, ca-cu voi i-ati alesu.

*(Teatrulu natiunалу serbescu.) In siedinti'a d'in la a casei reprezentantiloru deputatulu Branovatzki sustinutei o petitiune, pentru subventiunarea teatrulu natiunалу serbescu d'in Neoplanta. Petitiunea se transpuse la comisiunea bugetaria.

Scire electrica.

Bucuresci, 8 maiu. In siedinti'a Camera asta-di Carpu face interpelatiune in privinti'a mintelor de la Bacau. Dupa respunsulu ministru Hurmusachi face urmatorii motiune: Camera spinge acusarea nefundata despre persecutarea vilor, si aprobandu procederea guvernulu, la ordinea d'lei. D'intre 91 de deputati 47 au votat pentru motiune, cei-a-lalti n'au votatu.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoru
ALESANDRU ROMANU.

Cursurile hartieloru la burs'a de Pest'a in 7 maiu.

	Vend.	tien.
a le Bancei comerc. de Pest'a	648	653
„ „ „ si industriale	195	197
„ „ „ industriale de Pest'a	232	235
„ Institut. de Cred. ung.	79	70
Actiunile casei de pastr. pestane	1420	1470
„ „ budense	407	412
„ Societ. morei art.	1270	1280
„ morei vapor. „Panonia“	1745	1780
„ I. mor. vap. de Budapesta	745	750
„ Asiediam. fabric. in Bud'a	382	364
„ mor. vap. „Concordia“	780	800
„ mor. vap. regesca	500	510
„ mor. vap. priv. de Segedinu	635	645
„ rafin. de spiritu	545	550
„ I. Societ. ung. de as secur. gener.	675	680
„ Societ. ascur. „Panonia“	228	230
„ „ „ „Patria“	208	210
Actiun. Tunelului	76	78

Preturile graneloru, piati'a de Pest'a, in 7 maiu.

	Greutatea in		Pretiuulu me-	
	pundi.	surei.		
Grâu	de 83 p.	5.30	5.40	
„	„ 84 „	5.50	5.60	
„	„ 85	5.70	5.90	
„	„ 86	5.95	6.5	
„	„ 87	5.20	6.30	
„	„ 88	6.40	6.50	
Mestecat	—	—	—	
Secara	78-80	3.85	3.95	
Ordiu	66-68	2.45	2.70	
„	68-70	2.20	2.30	
Ovesu	45-47	1.63	1.68	
Porumbu (Cucurudiu)	80	2.80	2.85	
Fasole (noua)	—	5.—	5.50	
Meiu	—	3.—	3.20	
Rapitia	—	5.87 1/2	6.—	
„	—	5.75	5.87	

Cursurile la Burs'a de Vien'a, in 6 maiu a. c.

	fl.	cr.		fl.	cr.
a le Bancei comerc. de Pest'a	648	653	a le Bancei de escontu, anstr. inf. de cate 500 fl. v. a.	590	—
„ „ „ si industriale	195	197	a le Bancei anglo-austriane, de cate 200 fl. (argintu)	127	25
„ „ „ industriale de Pest'a	232	235	a le Instit. de cred. fonc. austr. de cate 200 fl. (argintu)	170	—
„ Institut. de Cred. ung.	79	70	a le Bancei Comerc. triest. d. 500 fl.	—	—
Actiunile casei de pastr. pestane	1420	1470	a le Societ. navig. pre Dun. 500 fl. c.	497	—
„ „ budense	407	412	a le Lloydulu	220	—
„ Societ. morei art.	1270	1280	a le Morei cu vaporu, Vien. 500 fl.	430	—
„ morei vapor. „Panonia“	1745	1780	a le Societ. g. de gasu „ 200 fl.	277	—
„ I. mor. vap. de Budapesta	745	750	a le Puntii de feru, Pest'a 500 fl.m.c.	380	—
„ Asiediam. fabric. in Bud'a	382	364			
„ mor. vap. „Concordia“	780	800	Obligatiunile Dessarcinarii pamentulu.		
„ mor. vap. regesca	500	510	Cu 5% Austr. inf.	87	—
„ mor. vap. priv. de Segedinu	635	645	„ 5% Austr. sup.	87	25
„ rafin. de spiritu	545	550	„ 5% Boemice	93	—
„ I. Societ. ung. de as secur. gener.	675	680	„ 5% Moravice	88	—
„ Societ. ascur. „Panonia“	228	230	„ 5% Stiriiane	88	50
„ „ „ „Patria“	208	210	„ 5% Tiroliane	95	—
Actiun. Tunelului	76	78	„ 5% Carint. Carniol. litor.	87	—
			„ 5% Unguresci	73	—
			„ 5% Banat. Tomes.	72	25
			„ 5% Croat. Slavon.	71	57
			„ 5% Galiciane	64	30
			„ 5% Transilvanice	68	—
			„ 5% Bucovinene	65	25
			„ 5% Unguresci, cu sortitura	70	75
			„ 5% Banat. detto	70	50
			Actiuni de a le Caliloru ferate.		
			a le Calii nord. de cate 1000 fl. m. c.	1834	—
			„ Statulu „ 200 fl. m. c.	259	80
			„ „ Sudu „ 200 fl. v. a.	172	20
			„ „ Elisabet'a. vest. 200 fl. m. c.	145	—
			„ „ Carlu-Ludov. 200 fl. m. c.	204	—
			„ „ Cornauti 200 fl. v. a.	172	50
			„ „ Boem. vest. 200 fl. v. a.	146	57
			„ „ de Pardubitiu 200 fl. m. c.	142	25
			„ „ de Tis'a 200 fl. m. c.	147	—
			„ „ Rudolfa 200 fl. arg.	199	50
			„ „ Ardelenesci 200 fl. arg.	139	57
			„ „ Franc. Ios. 200 fl. arg.	158	—
			„ „ Ung. Nord. 200 fl. v. a.	58	—
			Obligatiuni de Prioritate.		
			Cu 5% Cal. fer. Elis. de 100 fl. m. c.	100	50
			„ 5% detto 100 fl. v. a. arg.	83	75